

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania B. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie

o rentę socjalną,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 13 listopada 2024 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od postanowienia Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 6 kwietnia 2023 r., sygn. akt IV Uz 3/23 p-I,

1. odrzuca skargę kasacyjną;

2. nie obciąża skarżącej kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Rzeszowie postanowieniem z 6 kwietnia 2023 r. w sprawie z odwołania B. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie w przedmiocie renty socjalnej, oddalił zażalenie odwołującej się od postanowienia Sądu Okręgowego w Rzeszowie z 14 listopada 2022 r. o sprostowaniu wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie z 28 października 2022 r.

Odwołująca się zaskarżyła powyższe postanowienie Sądu Okręgowego skargą kasacyjną. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy: art. 350 § 1 k.p.c., przez

wykorzystanie instytucji sprostowania orzeczenia do merytorycznej zmiany treści sentencji wyroku. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i uchylenie postanowienia Sądu Okręgowego w przedmiocie sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej w wyroku z 28 października 2022 r., względnie przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu, a ponadto o zasądzenie na jej rzecz kosztów zastępstwa w postępowania kasacyjnym.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. W uzasadnieniu wniosku skarżąca podniosła, że Sąd drugiej instancji wadliwie oddalił zażalenie na sprostowanie orzeczenia na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. art. 397 § 3 k.p.c. w sytuacji, gdy skutkowało ono merytoryczną zmianą sentencji, czym rażąco naruszył art. 350 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie w tym przypadku kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie odwołująca się wywiodła skargę kasacyjną od postanowienia o oddaleniu zażalenia na postanowienie o sprostowaniu wyroku.

W orzecznictwie wskazuje się, że instytucja sprostowania wyroku nie może prowadzić do zmiany merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie, a więc dotyczyć treści i rozmiarów świadczenia lub ustaleniu prawa. Tego typu błędy podlegają naprawieniu przez wniesienie apelacji bądź skargi kasacyjnej (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 marca 2019 r., I CSK 87/18, LEX nr 2630624; z dnia 10 listopada 2017 r., V CSK 41/14, OSNC 2018/10, poz. 101; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2018 r., I CSK 176/17, LEX nr 2482574).

Zauważyć też można, że w wyroku z 10 maja 2018 r., I UK 110/17, (OSNP 2019 nr 9, poz. 22), Sąd Najwyższy wskazał, że postanowienie sądu drugiej instancji formalnie dotyczące sprostowania wyroku, a w rzeczywistości zmieniające merytorycznie to orzeczenie, podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną (zob. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2018 r., IV CSK 60/17, LEX nr 2507097).

Ponadto w sprawie, w której za dopuszczalną uznano skargę nadzwyczajną od postanowienia sądu drugiej instancji prostującego orzeczenie tego sądu w taki sposób, że nastąpiła ingerencja w jego merytoryczną treść, przypomniano, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego dotyczącym dopuszczalności wniesienia skargi kasacyjnej od postanowienia o sprostowaniu omyłki lub błędu konsekwentnie przyjmuje się, że o charakterze orzeczenia, a co za tym idzie, o jego zaskarżalności, decyduje nie jego nazwa, lecz merytoryczna zawartość (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 listopada 2010 r., IV CSK 188/10, OSNC 2011/7-8/86; z dnia 17 czerwca 2014 r., I CSK 422/13, LEX nr 1532772; z dnia 10 maja 2018 r., I UK 110/17, OSNP 2019 nr 2, poz. 22).

W sprawie skarżąca argumentuje, że orzeczenie o oddaleniu zażalenia jest w istocie orzeczeniem sądu drugiej instancji w przedmiocie sprostowania. Podkreślenia jednak wymaga, że zarówno orzecznictwo, jak i piśmiennictwo łączy dopuszczalność skargi kasacyjnej w takiej konstelacji z okolicznością, że w stanie prawnym mającym zastosowanie w sprawie na postanowienie w przedmiocie sprostowania oczywistej omyłki przez sąd pierwszej instancji przysługiwało zażalenie na podstawie art. 394^{1a} § 1 pkt 8 k.p.c., co nie odnosiło się natomiast do postanowienia wydanego przez sąd drugiej instancji (zob. np. M. Manowska [w:] M. Manowska (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Art. 1-477(16), wyd. IV, WKP 2021, komentarz do art. 350 k.p.c., nb. 5), które nie podlega odrębnemu zaskarżeniu, ani w drodze zażalenia do Sądu Najwyższego, ani też poprzez poziome zażalenie do innego składu sądu drugiej instancji. W sprawie na postanowienie sądu pierwszej instancji o sprostowaniu wyroku przysługiwało zażalenie, które skarżąca wniosła i które zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 6 kwietnia 2023 r., obecnie zaskarżonym przez skarżącą skargą kasacyjną. W związku z powyższym, przy uwzględnieniu powołanego orzecznictwa i piśmiennictwa, brak jest podstaw do przyjęcia dopuszczalności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie. Zgodnie z orzecznictwem jedynie bowiem w przypadku, w którym z naruszeniem art. 350 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji wydał orzeczenie o sprostowaniu, niepodlegające odrębnemu zaskarżeniu, będące w istocie rozstrzygnięciem co do meritum sprawy, przy czym nastąpiło to w sprawie, w której skarga kasacyjna jest dopuszczalna, można wnieść od takiego orzeczenia

przysługujący na zasadach ogólnych środek zaskarżenia od orzeczenia merytorycznego (wyroku) sądu drugiej instancji w postaci skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2021 r., IV CSK 403/20, LEX nr 3107886).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną, odstępując od obciążania odwołującej się kosztami postępowania kasacyjnego na podstawie art. 102 k.p.c.

[SOP]

[a.ł.]